

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 42/17
Люксембург, 27 април 2017 г.

Заклучение на генералния адвокат по дело C-186/16
Ruxandra Paula Andriiciuc и др./Banca Româneasca SA

Според генералния адвокат Wahl клауза по договор за кредит, която предвижда погасяване на сумата по заем в чуждестранната валута, в която същият е бил предоставен, не съставлява непременно неравнопоставна клауза

Изискването договорните клаузи да са изразени на ясен и разбираем език не може да задължи продавача или доставчика да предвиди и информира потребителя за последващи непредвидими развития, например промени в обменните курсове

Между април 2007 г. и октомври 2008 г. г-жа Ruxandra Paula Andriiciuc и 68 други лица са сключили със SC Banca Românească договори за кредит в швейцарски франкове (CHF) с цел придобиване на недвижими имоти, рефинансиране на други кредити или задоволяване на лични потребности. Кредитополучателите били задължени да погасяват месечните вноски по кредитите в швейцарски франкове¹.

Между 2007 г. и 2014 г. обменният курс между CHF и румънската лея (RON) е нараснал приблизително два пъти. Според кредитополучателите банката е била в състояние да предвиди колебанията в обменния курс на CHF. Поради това те сезират румънските съдилища, като твърдят, че клаузите, предвиждащи погасяване на кредита в CHF, ги натоварват със свързания с обменния курс риск, поради което представляват неравнопоставни клаузи.

Правото на Съюза² защитава потребителите при сключване на договор с продавач или доставчик. То по-специално предвижда, че дадена клауза може да се счита за неравнопоставна, когато създава в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията на страните, произтичащи от договора. Преценката за неравнопоставеност на дадена клауза се извършва, като се отчита характерът на стоките или услугите, за които е сключен договорът, и се вземат предвид всички обстоятелства, довели до сключването му, към момента на самото сключване, както и останалите клаузи в договора. Преценката за неравнопоставния характер на клаузите не може да се свързва с определянето на основния предмет на договора, когато тези клаузи са изразени на ясен и разбираем език.

Сезираният по спора Curtea de Apel Oradea (Апелативен съд Орадя, Румъния) отправя до Съда три въпроса във връзка с разглежданата договорна клауза. Два от тези въпроси целят да установят дали може да се счита, че спорната клауза се отнася до основния предмет на договора, и дали е изразена „на ясен и разбираем език“, поради което би било невъзможно да се разгледа евентуалният ѝ неравнопоставен характер. Освен това от Съда е поискано да изясни в кой момент трябва да се прецени наличието на „значителна неравнопоставеност“ между правата и задълженията на страните.

В днешното си заключение генералният адвокат Nils Wahl се позовава както на текста на разглежданите договорни клаузи, така и на правния и фактическия контекст, в който са били сключени договорите за кредит. Той взема предвид две определящи обстоятелства. На

¹ Според информацията, с която разполага Съдът, над 50 000 домакинства в Румъния са взели кредити в CHF.

² Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравнопоставните клаузи в потребителски договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).

първо място отбелязва, че при договорите за кредити в чуждестранна валута обикновено се прилага по-нисък лихвен процент от лихвените проценти в национална валута, в замяна на „свързания с обменния курс риск“, до който те могат да доведат в случай на обезценяване на националната валута. На второ място отбелязва, че банката е отпуснала кредитите в CHF и че тя е в правото си да получи погасителните вноски по тези кредити в същата валута. Според генералния адвокат задължението за погасяване на месечните вноски в CHF не може да се счита за акцесорен елемент на договора, а безспорно е част от ключовите елементи на договора за кредит в чуждестранна валута.

Поради това генералният адвокат стига до извода, че **клауза, включена в договор за кредит, съгласно която кредитополучателят трябва да върне сумата в същата валута, в която тя е предоставена, попада в обхвата на понятието „основен предмет на договора“.**

По втория отправен до Съда въпрос генералният адвокат уточнява, че изискването договорните клаузи да са изразени на ясен и разбираем език предполага спорната клауза да бъде разбрана от потребителя както от формална, така и от граматическа гледна точка, а също по отношение на конкретния ѝ обхват. В този смисъл средният потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, би трябвало да може не само да установи възможното поскъпване или обезценяване на чуждестранната валута, но и да прецени последиците от подобна клауза върху финансовите си задължения. **Изискването договорните клаузи да са изразени на ясен и разбираем език обаче не би могло да стигне дотам, че да наложи на продавача или доставчика да предвиди последващите непредвидими развития, например колебанията в обменните курсове на разглежданите по делото валути, нито пък да информира потребителя за тях, както и да поеме последиците от същите.**

Накрая генералният адвокат се произнася по въпроса в кой момент следва да се преценява наличието на значителна неравнопоставеност между правата и задълженията на страните. Той уточнява, че този въпрос има смисъл само ако Съдът стигне до извода, че спорната клауза не попада в обхвата на понятието „основен предмет на договора“ или не е изразена на ясен и разбираем език. Генералният адвокат счита, че продавач или доставчик не може да се счита за отговорен за развития, настъпили след сключването на договора, които не зависят от волята му (например по-специално промени в обменния курс). В противен случай не само в тежест на продавача или доставчика биха били възложени несъразмерни задължения, но също така би се компрометирал принципът на правна сигурност. По този въпрос генералният адвокат стига до извода, **че следва да се вземат предвид всички обстоятелства, които продавачът или доставчикът е можел разумно да предвиди при сключването на договора. За сметка на това наличието на значителна неравнопоставеност не би могло да се преценява в зависимост от развития, настъпили след сключването на договора, върху които продавачът или доставчикът не е имал контрол и които не е можел да предвиди (например промени в обменния курс).**

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на представянето.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708